

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Petiti Philosophi & Doctoris Medici, Miscellaneorum Observationum Libri quatuor

Petit, Pierre

Trajecti ad Rhenum, 1682

Cap. IX. Animadversa quaedam in Maronis Eclogis, de cicadarum &
ruminantium ingenio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13245

CAPUT IX.

Animadversa quaedam in Maronis Eclogis, de cicadarum & ruminantium ingenio.

Unt qui *Maronem* nunquam, nisi rebus prolatis in manus sumunt, ut versuum modulamine, picturis verborum atque elegantia fictionum vacuam mentem pascant: itaque non mirum est, si nihil expiscantur. Atqui multa eximia in carmine ejus passim occurrunt, quæ nisi exercitatus lector & attentus deprehendat, ut cum in 2. *Ecloga* cicadarum hunc in modum mentionem facit:

*At mecum raucis, tua dum vestigia lustro,
Sole sub ardenti resonant arbusta cicadis.*

Et in 3. *Georgic.*

Et cantu querula rumpent arbusta cicada.

Non enim temere *cicadas* inter *arbusta* canere facit, sed naturæ earum bestiolarum, ut aliorum animalium, peritus, hanc obiter indicat: nam calore iis opus est, & quidem non languido, ut cum cantum edant, sed qualem Sol propior & meridianus reddit: unde *sub ardenti Sole* dicit: sed si locus, in quo sunt, opacus esset arboribus, nec sub Solemeridiano & ardenti canere possent, quia densitas ramorum radios facile excludit, nec solum calorem temperat, sed etiam frigus inducit. Itaque inter *arbusta* eas constituit. Est enim *arbustum* rei rusticæ auctoribus, locus arboribus confitus vitis maritandæ causâ, ita ut arbores invicem distent non minore intervallo, quam pedum quadraginta, ne propius assitæ densiorem umbram efficiant. *Columel. de Arboribus* cap. 16. *Arbustum* (inquit) *inter quadragenos pedes dispositum esse convenit: sic enim & ipsæ*
arbores

arbores, & appositæ vites melius convalescent, fructumque meliorem dabunt. Segetes etiam quæ in eo erunt, minus umbra laborabunt. Hoc sensu ajo Maronem usurpasse arbustum iis locis. Quod autem cicada hujusmodi locis gaudeant, quæ neque arboribus prorsus carent, neque multis & frequentibus opacentur, expresse Aristoteles notat lib. 5. *historiarum* cap. 30. Οὐ γίνονται ἢ τέτλιγες, ὅπερ δένδρα μὴ ἔσι. διὸ καὶ ἐν Κυρήνῃ ἔ γίνονται ἐν τῷ πεδίῳ. πρὸ δὲ τὴν πόλιν πολλοί. μάλιθα δὲ ἔ ἐλαῖαι, ὅτι ἔ γίνονται πολύσκιοι. ἐν γὰρ τοῖς ψυχροῖς ἔ γίνονται τέτλιγες. διὸ ἔ δὲ ἐν τοῖς εὐσείοις ἄλσεσιν. i. Nasci non possunt cicada, ubi arbores desunt: quocirca apud Cyrenas, nulla in campo sunt, cum circa oppidum ipsum multa proveniant. oleas maxime amant, ut minus umbrosas. loca enim frigidiora aspernantur: quamobrem in opacis nemoribus esse nequeunt. Quibus verbis ne nasci quidem in umbrosis locis cicadas dicit: Eustathius autem in comment. ad Dionysii περιήγησιν nasci quidem, sed non esse vocales, ut apud Locros eos, qui Ozolæ dicti sunt: apud Epizephyrios, qui agrum Rhegiensem incolunt, vocales esse: sola loci conditione, quæ dicta est, discrimen faciente. Ἰδίον δὲ τῷ τόπῳ τέτλι, ὅτι οἱ μὲν ἐν τῇ τῶν Λοκρῶν τέτων (Ἐπιζεφυρίων) περὶ αἶψα τέτλιγες φθέγγονται, οἱ δὲ ἄλλοι ἄφωνοί εἰσιν. αἴτιον δὲ τῷ συμπλώματι τέτλι λέγεσθαι, ὅτι ἐπὶ θάτερα μὲν ὀλόσκιοι, φασὶ τὸ χωρίον ἔσθιν, ὥστε ψυχρὰς καὶ ἐνδράσας ὄντας τοὺς τέτλιγας μὴ ἔχειν διατέλλειν τὰς ὑμένας καὶ ἦχον ποιεῖν. τοῖς δὲ ἐν τῇ περὶ αἶψα τέτλιξι, διὰ τὸ ἠλιαζεσθαι, ξηροῦς καὶ κεραιώδεις εἶναι τὰς ὑμένας, ὥστε ἐμφυῶς ἐκπέμπεσθαι τὸν φθόγγον. i. Hujus loci proprium est, quod cicada in ulteriore horum Locrorum regione canora sunt, alia vero muta. causa hujus eventus censetur: quia totus ad alteram partem locus umbrosus est, quo fit, ut cicada frigidæ & rorulentas membranas diducere non possint ad sonum edendum. Quæ autem ultra versus occasum sunt, cum siccas & corneas habeant membranas, plenam resonandi facultatem nanciscuntur. Ex his igitur Maronis

ronis, in indicando obiter in his versibus *cicadarum* ingenio, dexteritas intelligi potest.

Non minor ejusdem, in perspiciendis animalium naturis atque innuendis, dexteritas apparet in sexta *Ecloga*, his versibus:

Ab! virgo infelix, tu nunc in montibus erras:

Ille latus niveum molli fultus hyacintho,

Ilice sub nigra pallentes ruminat herbas.

De Pasiphae Minois uxore & tauro, quem adamasse ad coitum usque dicitur, hæc canit: cur autem hunc taurum *latus molli fultum hyacintho ruminare* dicat, nemo requirit; neque aliud quisquam in iis verbis, nisi animalis decumbentis situm cogitat. ceterum peritissimus historiæ animalium vates, ad istorum, quæ ruminant, quandam proprietatem respexit, ab *Aristotele* notatam in nono *historiarum* capite ultimo his verbis: Πάντα δὲ καὶ αὐκείμενα μηρυκάζουσι μάλλον. *Jacent potissimum, cum ruminant omnia.* Non quia nunquam stantia ruminant, sed quia magis & sæpius jacentia, ut natura intelligatur. Ita igitur *Cæsar Scaliger* in *commentario* ad hunc locum *Aristotelis*: Et dixit μάλλον, quia etiam stantia: adeo ut bos etiam ad plaustrum vinculus decumbat, ut ruminet: licet non semper. Hanc indolem ajo *Maronem* eruditus, in tauro illo, quem *ruminantem* describit, contemplandum dedisse. Quamobrem autem ea animalia se humi ad pabulum ruminandum componant, *Fabricius ab Aquapendente* solers operum naturæ indagator, & mysteriorum eopta declarat, in eo libro quem *de ventriculorum varietate* composuit: cujus verba, quia animadversionem nostram confirmant, lucem Latinorum poetarum principi non mediocrem afferunt, tum (quo nihil erectis ingeniis jucundius) naturæ in captandis ad quodvis officii genus, in ordine etiam bestiarum opportunitatibus sollicitudinem, & providentiam demonstrant, subjungere visum est: *Ultimo hoc loco*
qua-

queritur a quibusdam, cur animalia plerumque jacendo ad ruminandum sese accommodent, cum tamen eodem modo, quo cibum in os ingesserunt, eundem quoque revertere posse videantur? dicendum esse arbitror, quod natura hunc motum ruminationis, qui a corpore gravi contra suam naturam, fieri sursum apparet, evitare, ejusque violentiam utcunque moderari voluerit; id quod magis jacendo, quam stando non incommode præstare poterat. Hoc enim modo cibus longe cum minori difficultate ascendere cogitur, nec tam alte in os compulsus trahitur: quam facilitatem adhuc non parum ipse decubitus, quo semper in alterum latus animalia decumbunt, adjuvare videtur. Sic enim via, per quam cibus sursum regeritur, declivior & commodior fit, & longe minori cum labore & conatu cibus in os propellitur, quam si stando vel incedendo ruminationis perageretur.

CAPUT X.

Ejusdem in pastoralis pedi descriptione cura apprimè bucolico carmini congruens, tum alia obiter animadversa.

Ocus exstat in 5. Ecloga:

At tu sume pedum (quod, me cum sepe rogaret

Non tulit Antigenes, & erat tum dignus amari)

Formosum paribus nodis atque are, Menalca.

Et in re tam tenui Maronis ingenium & eruditio elucet: Nam & Theophrastus in primo de Historiis Plantarum, laudatam olim in arboribus nodorum paritatem & æqualem inter se distantiam testatur: Εἰς δὲ (inquit) τῶν μὲν ἄ-
ταρτοι,